

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

**Полтавський державний аграрний університет
Institute of European Education (Болгарія)
Національний аграрний університет Вірменії
University of Opole (Польща)
International Slavic University (Македонія)
ISMA University (Латвія)**

Кафедра захист рослин

**IV Міжнародна науково-практична
інтернет-конференція
«Сучасні аспекти і технології у захисті рослин»**

*28 листопада 2023 року
м.Полтава*

ЗМІСТ

РОЗДІЛ 1. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ЗАХИСТУ І КАРАНТИНУ РОСЛИН	9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г.	ВИДАТНІ ФІТОПАТОЛОГИ ПОЛТАВЩИНИ 9
Білявський Ю. В., Білявська Л. Г., Сокирко М. П	130 РОКІВ ДОВГОСТРОКОВОМУ ДОСЛІДУ «ЦІЛИНА» 12
Коцюрuba І. О., Піщаленко М. А.	ЖИТТЄВИЙ ШЛЯХ ОГЛОБЛІНА ДМИТРА ОЛЕКСІЙОВИЧА 14
Каленіченко Н. О., Піщаленко М. А.	МИКОЛА ВАСИЛЬОВИЧ КУРДЮМОВ – ЗАСНОВНИК ВІТЧИЗНЯНОЇ ПРИКЛАДНОЇ ЕНТОМОЛОГІЇ 16
Демченко О. В., Піщаленко М. А.	ПЕРШЕ ЕНТОМОЛОГІЧНЕ БЮРО ПОЛТАВСЬКОГО ГУБЕРНСЬКОГО ЗЕМСТВА 19
Писаренко В.М., Піщаленко М.А., Пономаренко С.В., Логвиненко В.В.	РОЗВИТОК ЗАГАЛЬНИХ ПРИНЦИПІВ ДОСЛІДЖЕННЯ ЕНТОМОФАУНИ АГРОЦЕНОЗІВ НА ПОЛТАВЩИНІ В КІНЦІ ХІХ - НА ПОЧАТКУ ХХ СТОЛІТТЯ 21
Самородов В. М., Кигим С. Л.	ЕНТОМОЛОГІЧНІ ЗВИТЯГИ ДМИТРА ОГЛОБЛІНА (1893-1942): ДО 130-РІЧЧЯ ВІД ДНЯ НАРОДЖЕННЯ ВЧЕНОГО 25
Самородов В. М., Шиян О. О.	ГОЛОВНА ПРАЦЯ ЕНТОМОЛОГА М.В. КУРДЮМОВА (1885-1917) ТА ЇЇ ПОСТУП КРИЗЬ СТОЛІТТЯ 28
РОЗДІЛ 2. ФІТОСАНІТАРНИЙ МОНІТОРИНГ. ІНТЕГРОВАНІЙ ЗАХИСТ	32
Білявська Л. Г., Білявський Ю. В	ПОШИРЕННЯ ПІДГРИЗАЮЧИХ СОВОК У СОСВИХ АГРОЕНОЗАХ 32
Борзих О. І., Круть М. В.	ПРОГНОЗУВАННЯ ФІТОСАНІТАРНОГО СТАНУ АГРОЦЕНОЗІВ (ІННОВАЦІЙНІ РОЗРОБКИ) 35
Бялас В. В., Гіболенко І. В.	ФІТОСАНІТАРНА СИТУАЦІЯ ЩОДО РЕГУЛЬОВАНИХ ШКІДЛИВИХ ОРГАНІЗМІВ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ 39
Волошин В. О., Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	ЕЛЕМЕНТИ ЗАХИСТУ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ВІД ЗБУДНИКІВ ГРИБНИХ ХВОРОБ 41
Голосна Л. М., Афанасьєва О. Г.	ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА МЕТОДІВ ФІТОПАТОЛОГІЧНОГО АНАЛІЗУ НАСІННЯ ПШЕНИЦІ 44
Гордєєва О. Ф., Біленко О. П., Воропіна В. О.	ІСТОРИЧНИЙ ОГЛЯД ШКІДНИКІВ РІПАКУ НА ПОЛТАВЩИНІ 47
Жиліна Т. Б.	ФІТОСАНІТАРНІ ПРОБЛЕМИ ПОСІВІВ ГОРОХУ ТА ШЛЯХИ ЇХ ВИРІШЕННЯ 49
Заворотній Б. Ю.,	ФУНГІЦИДИ РЕКОМЕНДОВАНІ В ЗАХИСТІ ЗЕРНОВИХ 52

Поспелова Г. Д., Нечипоренко Н. І.	КОЛОСОВИХ КУЛЬТУР	
Костенко М. О.	ФУНГЦИДИ У СИСТЕМАХ ЗАХИСТУ ВІВСА	55
Литвиненко О., Нечипоренко Н. І., Поспелова Г. Д.	ПРИЧИНИ, ФАКТОРИ ТА СКЛАДОВІ ШКОДОЧИННОСТІ ХВОРОБ КАРТОПЛІ	57
Логвиненко В. В.	ПІДВИЩЕНА ШКІДЛИВІСТЬ ПАВУТИННОГО КЛІЩА НА СОЇ У ЗВ'ЯЗКУ ЗІ ЗМІНОЮ КЛІМАТУ	61
Лугова С. В. Шерстюк О. Л.	ВОВЧОК СОНЯШНИКОВИЙ: МЕТОДИ БОРОТЬБИ З НИМ	64
Медведєв С. М.	ОСОБЛИВОСТІ ФІТОСАНІТАРНОГО МОНИТОРИНГУ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УМОВАХ ВИРОЩУВАННЯ ЇЇ ЯК МОНОКУЛЬТУРИ	66
Міленко О. Г., Макаренко А. В., Богомаз А. О.	ХАРАКТЕРИСТИКА ЗБУДНИКА БУРОЇ ПЛЯМИСТОСТІ ЛЮЦЕРНИ	69
Міленко О. Г., Німчин А. В., Міленко Є. Г.	УРОЖАЙНІСТЬ ЗЕРНА КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ПОСІВІВ ВІД БУР'ЯНІВ	72
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Даценко Є. В., Юровський К. І.	ОСОБЛИВОСТІ ЕНТОМОКОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ ГОРОХУ В ПОЛТАВСЬКІЙ ОБЛАСТІ	74
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Кучеренко В. В., Бондаренко В. А.	ОСОБЛИВОСТІ КОМПЛЕКСУ ФІТОФАГІВ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	77
Сергієнко В. Г., Шита О. В.	РОЗВИТОК ХВОРОБ СОЇ ЗА РІЗНИХ СПОСОБІВ ОБРОБІТКУ ГРУНТУ	79
Сірченко В. М., Онїпко В. В., Нечипоренко Н. І.	ФІТОСАНІТАРНИЙ СТАН НАСІННСВОГО МАТЕРІАЛУ ПЕРСПЕКТИВНИХ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН	82
Шокало Н. С., Котенко О. Г.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ГРУНТОВИХ ГЕРБІЦИДІВ В АГРОФІТОЦЕНОЗІ СОНЯШНИКУ	85
РОЗДІЛ 3. ЕКОЛОГІЗАЦІЯ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА		86
Верпека О. О., Юрченко С. О.	ВПЛИВ МІКОРИЗНОГО ПРЕПАРАТУ МІКОФРЕНД НА ФОРМУВАННЯ БІОМЕТРИЧНИХ ПОКАЗНИКІВ ГІБРИДІВ СОНЯШНИКУ	86
Войтенко Р. В., Дерев'янко В. І., Юрченко С. О.	ЗНАЧЕННЯ ПЕРЕДПОСІВНОЇ ОБРОБКИ НАСІННЯ МІКРОДОБРИВАМИ В ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	88
Грицай Ю. Ю., Коваленко Н. П.	ОСНОВНІ ВИДИ ТРИХОГРАМИ ТА ЇЇ ВИКОРИСТАННЯ	90

Дрижирук В. В.	РЕЗУЛЬТАТИ ЗАСТОСУВАННЯ БІОПРЕПАРАТУ Блу™ N У ПОСІВАХ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР В УМОВАХ ГОСПОДАРСТВ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	92
Лаврський Є. О., Конєва Т.О., Коваленко Н.П.	ЗАСТОСУВАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	95
Мороз Є. О., Коваленко Н. П.	ВИКОРИСТАННЯ ТРИХОГРАМИ У БІОЛОГІЧНОМУ КОНТРОЛІ ШКІДНИКІВ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР	97
Пелих В. Ю., Дзюба Є. В.	ВИКОРИСТАННЯ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ У БОРОТЬБІ З КОРЕНЕВИМИ ГНИЛЯМИ ОГІРКА	99
Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Тригуб В. В., Печоркін І. Ю.	ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ ЕНТОМОФАГІВ В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	102
Ткаленко Г. М., Киричук І. В., Гораль С. В.	ЕФЕКТИВНІСТЬ БІОПРЕПАРАТУ ТРИХОДЕРМІН У ЗАХИСТІ БУРЯКА СТОЛОВОГО ПРОТИ ХВОРОБ	105
Тімченко К. А., Вискуб Р. С., Чугрій Г. А.	ВПЛИВ ЕЛЕМЕНТІВ БІОЛОГІЗАЦІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО НА РОЗВИТОК РОСЛИН ТА СТУПІНЬ УРАЖЕННЯ СІТЧАСТИМ ГЕЛЬМІНТОСПОРІОЗОМ	106
Усов Ю. В.	ВИКОРИСТАННЯ БІОЛОГІЧНИХ ЗАСОБІВ ДЛЯ ЗАХИСТУ ОВОЧЕВИХ КУЛЬТУР У ТЕПЛИЧНИХ ГОСПОДАРСТВАХ	108
Шерстюк О. Л.	ЗАСТОСУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО БЕЗПЕЧНИХ ЗАСОБІВ ЗАХИСТУ РОСЛИН У СУЧАСНІЙ СИСТЕМІ ЗЕМЛЕРОБСТВА	110
РОЗДІЛ 4. СЕЛЕКЦІЯ, НАСІННИЦТВО ТА ГЕНЕТИЧНІ РЕСУРСИ РОСЛИН		112
Капштик Д. П., Криворучко Л. М.	ВИПРОБУВАННЯ СОРТІВ СОЇ В УМОВАХ ПП «ТЕПЛИВСЬКА КАЛИНА» ПИРЯТИНСЬКОГО РАЙОНУ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	112
Мищенко А. В., Маренич М. М.	ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ І ЯКОСТІ ЗЕРНА СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ	114
Охріменко Д. В., Коваленко Н. П.	ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЮ ТА МАСИ ОДНОЗУБКОВИХ ЦИБУЛИН ЧАСНИКУ ПОСІВНОГО	116
Рибальченко А. М., Уфанцев М. С.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ СУЧАСНИХ СОРТІВ ГОРОХУ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ	118
РОЗДІЛ 5. РОСЛИННИЦТВО		120
Баган А. В., Кузьмін Д. С.	ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ДЛЯ ПІДВИЩЕННЯ УРОЖАЙНОСТІ ВІВСА ПОСІВНОГО	120
Баган А. В., Пунтус О. В.	ВПЛИВ СТИМУЛЯТОРА РОСТУ ГУМІФЛІД НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ М'ЯКОЇ ОЗИМОЇ	123
Бараболя О. В.,	ОСОБЛИВОСТІ РОСТУ ТА РОЗВИТКУ КУКУРУДЗИ	125

Кравець С. О.

Бараболя О. В., Щепак В. В.	ГОРОХ В ЗЕРНОВОМУ БАЛАНСІ ГОСПОДАРСТВА	127
Барат Ю. М., Шакалій С. М., Дядюра В. О.	ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ СОРТІВ ГОРОХУ	129
Білявська Л. Г., Гайко В. В.	ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ СОРТІВ КАРТОПЛІ	131
Клочков В. О., Кір'ян В. О.	ВСТАНОВЛЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ПОЗАКОРЕНЕВОГО ПІДЖИВЛЕННЯ ВЕРМИКОПОСТОМ ДЛЯ КАПУСТИ БІЛОГОЛОВОЇ	133

РОЗДІЛ 6. ЗЕМЛЕРОБСТВО 136

Рибальченко А. М., Слинько Р. Я.	АГРОТЕХНОЛОГІЧНІ ПРИЙОМИ ПІДВИЩЕННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	136
Федорус В. О., Онiпко В. В.	ВПЛИВ ГЕРБЦИДІВ НА ЗАСМІЧЕНІСТЬ ПОСІВІВ КУКУРУДЗИ БУР'ЯНАМИ В ПЕРІОД ВЕГЕТАЦІЇ	139
Колесніков Л. О.	КОМПЛЕКСИ ДОМІНАНТНИХ ВИДІВ ЖУЖЕЛИЦЬ (COLEOPTERA, CARABIDAE) В АГРОЦЕНОЗАХ	142

СПИСОК АВТОРІВ 146

2. Каміський В. Ф., Сокирко Д. П., Гангур В. В. Вплив технологічних прийомів на формування продуктивності гороху в умовах Лівобережного Лісостепу України. *Таврійський науковий вісник*. 2021. № 117. С. 73-79.
3. Михайленко Л. П. Горох. *Система ведення сільського господарства Дніпропетровської області*. Дніпропетровськ: Ін-т зерн. Господарства УААН, 2015. С. 150-152.
4. Бараболя О. В., Покидько В. Г. Значення гороху як основної зернобобової культури та ефективність добрив. *Науково-практична інтернет-конференція «Інноваційні технології в рослинництві – запорука сталого розвитку сільського господарства» присвячена 90 річчю з дня народження Віталія Карповича Чуйка*. Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція імені М.І. Вавилова Інституту свинарства і агропромислового виробництва. 02 грудня 2022. С. 68-70.

ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ ПОКАЗНИКІВ СТРУКТУРИ ВРОЖАЮ СОРТІВ ГОРОХУ

Барат Ю. М., Шакалій С. М., Дядюра В. О.
Полтавський державний аграрний університет

Серед зернобобових культур горох займає одне з провідних місць, як за посівними площами, так і за величиною валових зборів насіння. За сучасного ведення сільськогосподарського виробництва саме горох є найбільш перспективною зернобобовою культурою. Це пов'язано з досить великим потенціалом урожайності, що поєднано із високим вмістом білка в його насінні [1-2].

Нами було проведено вивчення особливостей формування елементів продуктивності гороху, а саме: кількість бобів на одну рослину, шт.; кількість насіння у бобі, шт.; кількість насінин з однієї рослини, шт.; маса насіння з однієї рослини, г, маса 1000 насінин, г, а також встановлено рівень урожайності, т/га. До показників з яких формується структура врожаю рослин гороху належить кількість бобів на одній рослині, яка залежить як від погодних умов року, сорту та густоти стояння рослин [3]. Згідно наших досліджень найбільша кількість бобів на одну рослину сортів гороху було сформовано у 2022 р. – 4,0-4,9 шт., а найменшу в 2021 р. – 3,5-4,5 шт. За роками проведення досліджень кількість бобів з рослини гороху залежала і від сортових властивостей досліджуваної культури. Так, найбільшим значенням даної ознаки характеризувався сорт Гайдук – 4,2-4,7 шт., Пристань – 3,9-4,4 шт., що менше на 0,3 шт. та Царевич – 3,8-4,3 шт., що менше на 0,4 шт. Кількість бобів на одну рослину сортів гороху змінювалася під впливом норми висіву насіння. Так, за збільшення норми висіву від 1,0 до 1,4 млн. шт. на 1 га цей показник зменшувався. Найбільша кількість бобів була відмічена за норми висіву 1,0 млн. насінин/га – 4,3-4,7 шт., залежно від сорту. У сорту Гайдук – 4,7 шт., у сорту Пристань – 4,4 шт. та у сорту Царевич – 4,3 шт.

Таблиця 1. Кількість бобів на рослину залежно від сорту та норми висіву

Сорт	Норма висіву, млн. насінин/га	Рік			В середньому за три роки
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Пристань	1,0	4,2	4,6	4,4	4,4
	1,2	4,0	4,4	4,3	4,2
	1,4	3,7	4,1	4,0	3,9
Гайдук	1,0	4,5	4,9	4,7	4,7
	1,2	4,3	4,7	4,5	4,5
	1,4	4,0	4,5	4,1	4,2
Царевич	1,0	4,1	4,5	4,3	4,3
	1,2	3,9	4,3	4,1	4,1
	1,4	3,5	4,0	3,8	3,8
<i>Середнє значення</i>		<i>4,0</i>	<i>4,4</i>	<i>4,2</i>	<i>4,2</i>

Для характеристики насіння гороху, а також на формування врожайності рослин велике значення має такий показник, як маса 1000 насінин. Так, найбільш ваговитим насінням гороху характеризувався сорт Гайдук – 248-253 г (2022 р.), 245-250 г (2023 р.) та 244-249 г (2021 р.); у Пристань – 246-251 г, 242-247 г та 237-244 г; у Царевич – 242-247 г, 236-243 г та 233-240 г, відповідно.

За роки досліджень норма висіву гороху впливала на масу насіння 1000 штук. Найбільшою маса 1000 насінин гороху була на зріджених посівах. Так, у сорту Гайдук за норми висіву 1,0 млн. насінин/га даний показник становив 251 г, за 1,2 млн. насінин/га – 249 г, що на 2 г менше, за 1,4 млн. насінин/га – 246 г, що на 5 г менше. Аналогічна тенденція спостерігалася із сортами гороху Пристань та Царевич.

Таблиця 2. Маса 1000 насінин залежно від сорту та норми висіву, г

Сорт	Норма висіву, млн. насінин/га	Рік			В середньому за три роки
		2021 р.	2022 р.	2023 р.	
Пристань	1,0	244	251	247	247
	1,2	241	249	245	245
	1,4	237	246	242	242
Гайдук	1,0	249	253	250	251
	1,2	247	251	248	249
	1,4	244	248	245	246
Царевич	1,0	240	247	243	243
	1,2	237	245	240	241
	1,4	233	242	236	237
<i>Середнє значення</i>		<i>241</i>	<i>248</i>	<i>244</i>	<i>244</i>

Бібліографія:

1. Шакалій С. М., Писаренко Е. В. Аналіз продуктивності сортів гороху безлисточкового типу: Інноваційні аспекти сучасних технологій вирощування сільськогосподарських культур. Матеріали X науково-практичної інтернет-конференції присвячена 115 річчю з дня народження професора Є. С. Гуржій. м. Полтава, 31 березня 2021 р. С. 101-104.
2. Гончар Т. М. Удосконалення технології вирощування гороху на зерно в умовах правобережного Лісостепу України: Дис. канд. наук 06.01.09. Київ, 2008. 250 с.
3. Шакалій С. М., Басараб Б. Р. Вплив інокуляції на посівні якості зерна гороху: Матеріали науково-практичної інтернет-конференції “Сучасні напрями та досягнення селекції і насінництва сільськогосподарських культур”. Полтава, 2021. С. 64-66.

**ВПЛИВ АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ
САДИВНОГО МАТЕРІАЛУ СОРТІВ КАРТОПЛІ**

Білявська Л. Г., Гайко В. В.

Полтавський державний аграрний університет

Головне завдання у насінництві картоплі є вирощування садивного матеріалу високих репродукцій. Потрібно зберігати їх чистосортність, біологічні, господарські якості. В селекції та насінництві картоплі важливим є створення насінневого матеріалу стійкого проти захворювань, з високою адаптивністю та цінними господарськими ознаками. Такі заходи забезпечують значний приріст урожаю. Застосування оптимальних норм та підбір необхідної фракції насінних бульб сприяє значному підвищенню врожайності. Експериментально доведено, що великі за розміром бульби формують вищу врожайність: при садінні бульб масою 81-99 г порівняно з бульбами масою 50-80 г урожайність зростала на 7-8%. Крупні материнські бульби утворюють більше бульб насінневої фракції. Але, їх загальна маса – зменшується.

За інтенсифікації вирощування картоплі найвищі показники відбуваються завдяки сортовим особливостям та внесенню під попередник фосфорно-калійного удобрення. Локальне внесення мінеральних добрив – $N_{45}P_{45}K_{45}$ також важливе.

Метою досліджень було виявити особливості росту, розвитку та формування врожайності картоплі, виходу насінневої фракції залежно технологічних прийомів. Вирішувались наступні завдання: встановити вплив норм внесених добрив та сортових особливостей на продуктивність картоплі; визначити вплив сортового складу на показники коефіцієнту розмноження насіння; вивчити особливості формування елементів структури врожаю та урожайності картоплі.

Об'єкт досліджень – процеси формування урожайності насінневої картоплі та виходу насінневої фракції залежно від технологічних прийомів вирощування.